

Խմբագրատան հասցէ՝

Պէյրուք. Նահր Իպրահիմ փ.,
Թէքէտան Կեդրոն, 2-րդ յարկ, ԺըմմէյզիԵրեւան. Մամուլի շէնք, Հիմնական
Մասնաշէնք, 2-րդ յարկ, 213ա,
Արշակունեաց 2

Շաբաթ 06.08.2022

85րդ Տարի, թիւ 79 (22,549)

1500 Լ.Ո. / 8 Էջ

© zartonkadl@gmail.com

+961 1 444225
+961 81 306 447www.zartonkdaily.net
facebook.com/zartonkdaily

P.O.BOX 11-617 Beirut-Lebanon

Տեսանկիւն

Չուգադիպութիւնն Թէ Պայմանաւորուածութիւն

Թշնամին Նոյնիսկ չարգելով 9 Նոյեմբեր 2020ին ստորագրուած կրակմարի համաձայնագիրը, Արցախի Քաշաթաղի շրջանին մէջ քանի մը օր առաջ Նախայարձակ եղաւ հայկական դիրքերուն ուղղութեամբ: Ռազմական գործողութիւններու արդիւնքով, դժբախտաբար դարձեալ ունեցանք մարդկային սուղ կորուստներ եւ վիրաւորներ:

Այս սադրիչ գործողութիւնները «գուգադիպեցան» Հայաստանի կառավարութեան որոշումին հետ, որն էր Արցախէն տարհանել Հայաստանի մէջ գրանցում ունեցող ժամկետային բոլոր զինծառայողները: Հայաստանի բանակայիններուն տարհանումէն ճիշդ մէկ օր յետոյ Ազրպէյճանը իր յարձակումը գործեց այն դիրքերուն վրայ, ուր բնականաբար տեղեկայուած էին ՀՀ-էն մեծ թիւով զինուորներ, որոնք վերադարձած էին արդէն Հայաստան...:

Չուգադիպութիւնն էր այս, թէ պայմանաւորուածութիւն, իր պատկանելիութեամբ արդէն շատոնց անհասկնալի ու կասկածելի՝ Հայաստանի իշխանութիւններուն եւ թշնամիին միջեւ, պատմութիւնը անշուշտ օր մը պիտի բացայայտէ անշուշտ: Մինչ այդ սակայն, Արցախն ու իր քաջարի բնակչութիւնը իր անգիջող բանակով մէկտեղ այսօր ձգուած են իրենց ճակատագրին...:

Աւելին, մինչ հայաստանեան ուժային կառոյցներ դատարկած են Արցախի դիրքերը, Արցախի վրայ ազրպէյճանական յարձակման Նոյն գիշերը մեծ թիւով ոստիկանական ուժեր բերուեցան Հայաստանի կառավարութեան շէնքին դիմաց, այնտեղի «հայը» պաշտպանելու հայերէն...:

Ի դէպ, ազրպէյճանական կողմը հրադադարը խախտած էր դարձեալ կիրառելով նռնականետներ եւ ԱԹՍ-ներ: Այսինքն, այն Նոյն ռազմական թեքնոլոգիան, որ կիրառէր Էր 44օրեայ պատերազմին: Այդ պահուն հակադարձելու համար եթէ ամօթալի կերպով պատրաստ չէինք, ապա այսօր, եւ այդ չարաբաստիկ թուականէն երկու տարի անց պատրաստ չըլլալը, ոչ միայն ամօթալի է եւ անընդունելի, այլ նաեւ նման անպատրաստութիւնն ուղղակի մեղսակցութիւն է թշնամի բանակին հետ...:

Շաբ. Էջ 02

Լիբանանեան Լուրեր

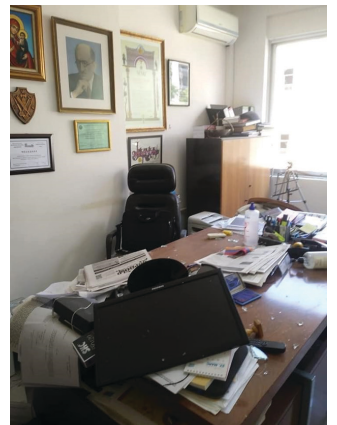
Պէյրուքի Նաւահանգիստի Պայթումէն Երկու Տարի Անց Հետաքննութիւններուն Արդիւնքները Կը Մնան Առեղծուածային

Մինչ կը մօտենար Պէյրուքի Նաւահանգիստի պայթումին երկրորդ տարելիցը, փլատակ մնացած ցորենի ամբարանոցներու կիսականգուն կառոյցն ալ փուլ եկաւ, որ ինքնին բնապահպանական աղետ մըն է եւ յաւելեալ ամօթանք իշխանութեան: Այս բոլորը երբ պայթումին հետաքննութեան արդիւնքները տակաւին կը մնան առեղծուածային:

Այսօր տեղին է ցաւով յիշել որ երկու տարի առաջ Օգոստոսի 4-ին տեղի ունեցած Պէյրուքի Նաւահանգիստի նշանաւոր պայթումին, որուն զոհ գացին հարիւրաւոր քաղաքացիներ եւ Նաւահանգիստի շրջակայ ամբողջ բնակելի տարածքը, գլխաւոր զոհերէն հանդիսացաւ Նաւահանգիստի անմիջական տրամագիծին մէջ գտնուող Թէքէտան Կեդրոնն ու անոր 2րդ յարկին վրայ գործող ՉԱՐԹՕՆԷ-ի խմբագրատունը:

Այդ սեւ օրը, Աստուծոյ Նախախնամութեամբ փրկուեցաւ թերթին աշխատակազմը, մինչ շնորհիւ անոր պատասխանատուներուն ու ազնիւ բարեկամներուն, կարելի եղաւ յառնել այնտեղ պատճառուած աներներէն, առանց օր մը իսկ դադրեցնելու ՉԱՐԹՕՆԷ-ի հրատարակութիւնը:

Այսօր, վերքերը բուժուած են սակայն ցաւը ամբողջութեամբ ամոքուած չէ, որովհետեւ երկիրը տակաւին կը մնայ անորոշութեան մէջ ու կը տուայտի տնտեսական սուր տագնապի մէջ, մինչ ֆինանսական աննախադէպ պայմանները, ամէն օր անելի եւս կը դժուարացնեն 85 ամեայ ՉԱՐԹՕՆԷ-ի առաքելութիւնը:

Հայկական Լուրեր

ԼՂ Խաղաղ Բնակչութեան Կեանքի Իրաւունքը Երաշխաւորուած ՉԷ. ՄԻՊ

ՀՀ Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի գրասենեակը յայտարարութիւն տարածած է ազրպէյճանցի պատգամաւորներու յայտարարութիւններուն առնչութեամբ:

Շաբ. Էջ 02

ՎԱՀԱՆ ԹԵԺԵԵԱՆ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ակադեմականի Կողքին Կեանքի Հմտութիւններ Ուսուցանող Բացառիկ Օրրան

Արձանագրութիւնները կը վերսկսին Սեպտեմբեր 6-ին
Երկուշաբթիէն Ուրբաթ կ.ա. Ժամը 9:00 – 12:00

☎ +961 1 260 525 / +961 1 260 574

✉ info@vahantekeyan.com

🌐 vahantekeyan.com

Տեսանկիւն

Չուգադիպութիւնն ԹԵ Պայմանաւորուածութիւն

Սկիզբը Էջ 01

Իբր թէ արբանեակներ արձակող Հայաստանը (որուն մասին ամպագոռգոռ յայտարարութիւններ եղած էին ամիսներ առաջ ընկերակցուած իշխանութեան փոփոխութեան պոշպո-ղազութեամբ) ըստ ռազմական տրամաբանութեան, վերջին նախարարականութեան մասին արբանեակային համակարգով պետք է ստանար ազդայեանական դիրքերուն եւ օդը բարձրացուած պայրաքտարներուն մասին կարելոր տեղեկութիւններ, որոնցմով ալ հայկական Հակաօդային Պաշտպանութեան (ՀՕՊ) գէնքերու համակարգով պիտի կարողանար առանց մեծ ճիգի ոչնչացնել թշնամիին այդ կրակակէտերը, եւ խնայել մեր լոյս տղաներուն անտեղի կորուստը::

Այստեղ հարցումը հետեւեալն է. ի՞նչ կ'ընեն հայկական թեական արբանեակները տիեզերքին մէջ: Որո՞ւն կը ծառայեն, ինչո՞վ զբաղած են, եթէ բանով մը զբաղած են իհարկէ:

Վերի նկարը, վերջերս ազդայեանական ընկերային ցանցերուն վրայ շրջանառուող ազդայեանական գիտութեան համագգեստի թեականկարի (patch), նմոյշ մըն է, որուն վրայ պատկերուած է Հայոց Տեղասպանութեան կազմակերպիչներէն՝ Էնվեր փաշան, ընկերակցուած հայ ժողովուրդը վարկաբեկող տողով մը: Արդարեւ, ան լաւագոյն օրինակն է Հայաստանի այսօրուայ անփառունակ իշխանութեան յայտարարած «խաղաղութեան դարաշրջանի» հերթական «դրական ազդակ»-ին: Տուեալ իշխանութիւնը ամէն գնով որոշած է խաղաղութեան մասին խօսիլ անոնց հետ, որոնք եկած են ամէն գնով մեզի սպանելու...:

Եւ մինչ ըստ տարածուած տակաւին չիստատուած տուեալներու, Արցախի իշխանութիւնները Բերձորի եւ Աղաւնոյի բնակչութեան փոխանցեր են, որ մինչեւ Օգոստոսի 25-ը պետք է լքեն իրենց տունները, քանիչ իրենց գերեզմաններն ու հարազատներու շիրիմները տեղափոխեն Նոր բնակավայր, մեզի կը մնայ հասկնալ հետեւեալ ցաւալի իրականութիւնը.

Կ'ապրինք այնպիսի ժամանակաշրջան, ուր հայրենասէր հայը իր իսկ երկրին մէջ դարձած է ազգային փոքրամասնութիւն, մինչ ազգային արժէքները ոտնահարող ամբոխը իր իշխանութեամբ մէկտեղ, իրենց անհեթեթութեամբ, անհոգութեամբ, մեղսակից դաւաճանութեամբ, եւ ամէն ինչի վրայ թքած ունենալու հոգե-վիճակով ու գործելաձեւով կ'ապրին իրենց «ոսկեդարը»:

ՍԵՒԱԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Հայկական Լուրեր

ԼՂ Խաղաղ Բնակչութեան Կեանքի Իրաւունքը Երաշխաւորուած ԶԵ. ՄԻՊ

Սկիզբը Էջ 01

«Ազդայեանի օրէնսդիր մարմնի պատգամաւոր Կուտրաթ Հասանկու-լիէը երէկ ինքնատիպ խոստովանութիւն ըրած է Լեռնային Ղարաբաղի բնակչութեան ցեղական գտման միտուած ազդայեանական պետութեան քաղաքականութեան մասին:

Ան մասնաւորապէս ըսած է. «Հայաստանը պետք է վերջ տայ Ազդայեանի նկատմամբ տարածքային հաւակնութիւններուն եւ դադրի աջակցելէ Ղարաբաղի արիւնոտ անջատողականութեան:

Քանի դեռ ատիկա չ'է եղած, մենք պետք չ'է ճանչնանք անոնց (Լեռնային Ղարաբաղի բնակչութեան) հանգիստ ապրելու իրաւունքը»:

Այնուհետեւ պատգամաւորը մանրամասնած է, որ նման պայմաններու մէջ հայերու կեանքը հնարաւոր չ'է Ազդայեանի մէջ: Իր գործընկերէն ետ չ'է մնացած նաեւ այլ պատգամաւոր մը՝ Ֆազիլ Մուսթաֆայեւը, որ Նոյնպէս ուղղակի սպառնալիքներ հնչեցուցած է Լեռնային Ղարաբաղի բնակչութեան ֆիզիքական գոյութեան համար:

Իրականութեան մէջ հայերու նկատմամբ ցեղական ատելութեան ու ցեղա-կան գտման ազդայեանական քաղաքականութեան օրինակներն ու ապա-ցոյցները բազմաթիւ են, սակայն յատկանշական է, որ ազդայեանական ղեկավարութիւնը Ներկայացնող այս պաշտօնատար անձինք նման ծանու-

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն Ընդունեց ԱՄՆ Հայոց Արեւելեան Թեմի Ուխտաւորներին

Յուլիսի 4-ին Ն.Ս.Ս.Ս. Գարեգին Երկրորդ Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում ընդունեց ԱՄՆ Հայոց Արեւելեան թեմի Պոսթընի շրջանի Հայփոյնթ համայնքի ուխտաւորներին՝ առաջ-նորդութեամբ հոգեւոր հովիւ Արժանապատիւ Տ. Վարդ քահանայ Գեօզալեանի:

Հանդիպման սկզբում Արժանապատիւ Տէր Հայրը Ներկայացրեց ուխտա-ւորներին՝ հայցելով Նորին Սրբութեան օրհնութիւնը:

Այնուհետեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր օրհնութիւնն ու պատգամը փոխանցեց ուխտաւորներին՝ կարեւորելով ուխտագնացութիւնների կազմակերպումը դէպի Հայաստան եւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, որոնք Նորոգում են հայորդիների ազգային, հոգեւոր ապրումները՝ հաղորդ դարձնելով սեփական ինքնութեանը եւ հոգեւոր արժէքներին:

Չրոյցի ընթացքում Հայոց Հով-ուապետը նաեւ անդրադարձ կատարեց Արցախում առկա իրավիճակին եւ հայ ժողովրդի առջեւ ծառացած մարտահրա-ւերներին՝ վստահութիւն յայտ-նելով, որ հայորդիները լաւա-տեսութեան ոգով եւ զօրեղ հաւատքով կը յաղթահարեն

բոլոր դժուարութիւնները:

Հանդիպման Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր մասնաւոր գնահատանքն ու օրհնութիւնը բերեց Արժանապատիւ Տ. Վարդ քահանայ Գեօզալեանին նախանձախնդիր ու Նուիրեալ ծառայութեան համար:

Վեհափառ Հայրապետը պատասխանեց նաեւ ուխտաւորների հարցե-րին, որոնք վերաբերում էին Մայր Աթոռի առաքելութեանն ու գործու-նեւութեանը:

ցումը կ'ընեն իրենց իսկ գիտած ուժերուն կողմէ վերջին օրերուն իրա-կանացուած սարսափներէն ետք, որուն իբրեւ արդիւնք հայկական կողմէն զոհուած է երկու եւ տարբեր աստիճանի վիրաւորուած՝ 19 զինծառայող: Փաստ է, որ Լեռնային Ղարաբաղի խաղաղ բնակչութեան կեանքի իրաւունքը երաշխաւորուած չ'է, եւ այդ մասին ուղիղ կը խօսի ազդայեանցի պաշտօնեան: Այս տեղեկութիւնը կիսած եմ միջազգային գործընկերներու, ինչպէս նաեւ ՄԱԿ-ի ռասայական խտրականութեան վերացման հարցերով կոմիտէին հետ, որ յառաջիկայ օրերուն կը քննարկէ «Ռասայական խտրականութեան բոլոր ձեւերու վերացման մասին» ՄԱԿ համաձայնագրի կատարման Ազդայեանի պարբերական զեկոյցը:

Նամակ Ամերիկայեն -25-

Երկաթե Շերեփ, Թուղթե Շերեփ ԵՆ Ծակծակ Շերեփ

ՆԵՐՍԵՍ ՊԱՊԱՅԵԱՆ

Լուսանկարին մեջ ձախին, Լիպիոյ նախկին Արտգործնախարար ղոկտ. Ալի Թրեյքի կողքունէ ՄԱԿ-ի մօտ Սովետ Միութեան մնայուն պատուիրակութեան բարձրաստիճան անդամ, Հայազգի Անաթոլի Մկրտչեանին (եղբայրը անուանի եւ տաղանդաշատ երգչուհի Ռայիսա Մկրտչեանին) Լիպիոյ Անկախութեան տօնին առիթով կազմակերպուած պաշտօնական ընդունելութեան ընթացքին. 1984թ:

Լուսամիտ Խրիմեան Հայրիկը Պերլինի վեհաժողովէն վերադարձին հիասթափուած՝ պատմութեան ծանօթ բոլոր ուսանողներուն հետեւեալ խորհմաստ եւ քաղաքական իրապաշտ հիմք ունեցող յայտարարութիւնը կատարեց. «Վեհաժողովին մասնակցող բոլոր կողմերը եկած էին երկաթե շերեփներով, մինչ մենք՝ թուղթե շերեփով»:

Աղէտայի, անժխտելի եւ բացայայտ իրողութիւնը այն է, թէ Հայաստանի Արտգործ նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարները ներկայիս կը մասնակցին բարձր մակարդակի բանակցութեանց, կը ներկայացնեն Հայաստանի Հանրապետութիւնը (ՀՀ) միջազգային ատենաներու եւ ոչ-կառավարական (NGO) կազմակերպութիւններու մօտ եւ մասնաւորաբար Մոսկուա եւ Արեւմուտքի գլխաւոր մայրաքաղաքները կառաքուին յատուկ յանձնարարութիւններով, իրենց ձեռքին ունենալով թուղթե ծակծակած շերեփներ:

Մեղմ եւ քաջալերական երեւոյթ է տեսնել թէ վերջին շրջանին, Հայաստանի Արտգործոց նախարարը՝ Արարատ Միրզոեան սկսած է աւելի ժամանակ անցնել արտասահմանի մէջ տեսակցութիւններ ունենալով, քան նախարարութեան իր գրասենեակէն ներս:

Անշուշտ նախարարը այս պաշտօնին նշանակուեցաւ վարչապետին կողմէ, առանց արտաքին քաղաքականութեան մասին որեւէ հմտութիւն կամ փորձառութիւն ունենալու: Աւելին, երբ 2021ին վարչապետը զինք Ազգային ժողովի նախագահի պաշտօնէն հեռացնելով, այս խիստ կարեւոր պատասխանատուութիւնը յանձնեց անոր, պարզապէս որովհետեւ Միրզոեան անդորոյնէն հաւատարիմ մնացած էր իր գլխաւորին: Մատնանշենք թէ Միրզոեան երբ մուտք գործեց նախարարական շէնքէն ներս, որոշ թիւով որակաւոր, հմուտ եւ փորձառու դիւանագետներ հրաժարեցան իրենց

պաշտօններէն, արդարացիօրէն քննադատելով վարչապետը այն ակնյայտ իրողութեան մասին, թէ վարչապետը անտեղի կերպով միջամուխ կ'ըլլայ նախարարութեան աշխատանքներուն եւ տակաւին, ամենաբարձրաստիճան դիւանագետներ բարձրադաս կը քննադատէին վարչապետը՝ միակողմանի որոշումներ առնելով առանց խորհրդակցելու եւ նոյնիսկ իրազեկ պահելու պատկան պատասխանատու անձնաւորութիւնները:

Դժբախտաբար, Նորանշանակ Արտգործ նախարարը ամենադոյզն ճիգն իսկ ի գործ չդրաւ, հարուստ փորձառութիւն ունեցող եւ հմուտ դիւանագետները ետ բերելու:

«Իսկ Լուսինը Ձե՛րն Է»

Սովետական Միութեան երկարամեայ եւ բազմաբեղուն Արտգործոց նախարար Անաստաս Միկոյեան Անգարա իր առաջին պաշտօնական այցելութեան ընթացքին, իր թուրք պաշտօնակիցին յամառ գանգատները լսելէ ետք, թէ Երեւանի մէջ հայեր ի՞նչ իրաւունքով իրենց ֆուլթայի խումբը Արարատ Կանուանեն երբ նոյնանուն լեռը իրենց չի պատկանիր, հայազգի նախարարը առանց վարանելու եւ առանց վիրաւորելու հիւրընկալը, թրքական դրօշակին վրայ ցոյց տալով լուսինը հետեւեալ պատասխանը կուտայ. «Իսկ լուսինը Ձե՛րն Է»:

Հպանցիկ ակնարկ մը նետելով 2020-ի աղէտայի պատերազմին յաջորդող տարիներուն Հայաստանի մէջ արձանագրուած քաղաքական զարգացումներուն վրայ, դժուար չէ եզրակացնել թէ Հայաստանի իշխանութիւններուն ունեցած հակակշիռը ներքին թէ արտաքին խնդիրներուն վրայ ցաւալիօրէն կը կաղայ: Արդարեւ, անսախընթաց երեւոյթ մըն էր տեսնել վարչապետ մը՝ որուն իշխանութեան օրով երկիրը շնթալից պարտութիւն մը կը կրէ սահմանակից ռոսիէն, սակայն ինք կը յամառ իր աթոռին կառչի: Ո՛ր է սխալը: Այո վարչապետը վերադարձաւ իր պաշտօնին օրինաւոր գետնի վրայ: Սակայն ի՞նչ ըսել զինք ընտրող ժողովուրդին: Ի՞նչ ըսել այսպէս կոչուած ընդդիմադիր ճակատին, որ կը մնայ անմիաբան, ջլատուած եւ տկար:

Ուրեմն, ներքին գետնի վրայ կաղացող պետական կառոյց մը, ինչպէ՛ս կրնայ բանակցիլ մեզի շրջապատող գայլերու վոհմակին հետ:

Այո, այսօր բոլորիս ծանօթ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան զանազան մակարդակներու վրայ Երեւանի ու Պաքոյի, ինչպէս նաեւ Երեւանի եւ Անգարայի միջեւ, սակայն թշնամի կողմը եկած էր երկաթե շերեփով, իսկ մենք՝ թուղթե ծակծակած շերեփով:

Դիւանագիտական բացառիկ ճկունութիւն եւ միջազգային կացութիւնը հասկանալու կարեւորութեամբ միտուած քաղաքական գործիչներու եւ հմուտ դիւանագետներու կարիքը ունի մեր Հայրենիքը: Ո՛ր էն անոնք:

Նիւ Եորք

Սփիւռքահայ «Լուռ Ցաւեր»

Ահագանգ

ԲԱԳՐԱՏ ԷՍԴՈՒԳԵԱՆ

Որքան ալ մամուլի էջերը զբաղած ըլլան մեր վարժարաններու աշակերտութեան նուաճած յաջողութիւններու լուրերով, ետին կայ շատ աւելի լուրջ խնդիր մը, որ դիմումաւոր կերպով կ'անտեսուի համայնքի համարեա խլոր խաւերուն կողմէ:

Նախակրթարաններէ շրջանաւարտ եղողներու թիւը երկար տարիներէ ի վեր նուազում կ'արձանագրէր: Այս տարի այդ նուազումը հասաւ շատ աւելի մեծ թիւի մը: Այս երեւոյթի բնական հետեւանքն է երկրորդական վարժարաններու արձանագրութիւններուն եւս նուազումը: Իբրեւ օրինակ նշենք Կեդրոնականը, որ նախորդ տարիներուն իններորդի երեք դասարաններով կը մեկնարկէր ուսման տարեշրջանը, նախորդ տարի գոհացած էր երկու դասարաններով: Այս տարուայ համար կը նախատեսուի 30 աշակերտներով միայն մէկ դասարան:

Այս ընդհանուր պատկերին մէջ ի գուր է մեղաւոր փնտռել: Կարելի է խօսիլ տհաս թաղականներու, իր որդեգրած առաքելութեան անտեղեակ տնօրէններու կամ ուսուցիչներու, յաճախած դպրոցին նշանակութեան անտեղեակ աշակերտութեան եւ տակաւին զանազան հանգամանքներու մասին:

Պարզ է թէ հայկական վարժարանի յաճախելը ծնողներու համար նախընտրութենէ աւելի պարտադրանք մը դարձած է: Կան ծնողներ որոնք մեծ գոհացում պիտի ապրէին եթէ իրենց ընտանեկան պիւտճէն ներքէն այս կամ այն յատուկ դպրոց արձանագրել իրենց զաւակները:

Շաբ. Էջ 08

Մշակութային Արձագանգ

«Արմենիա Սակրա». Ֆրանսահայ Բեմադրիչը Կ՛ուզէ Աշխարհին Պատմել Հայաստանի Եւ Արցախի Մասին

Շուտով Փարիզի եւ Եւրոպական շարք մը քաղաքներու մէջ պիտի ցուցադրուի ֆրանսահայ բեմադրիչ Նարեկ Ոսկանեանի «Արմենիա Սակրա» ֆիլմը: Ասիկա 65 վայրկեան տեւողութեամբ փաստավաւերագրական ֆիլմ է, որուն նկարահանումները կատարուած են Հայաստանի եւ Արցախի մէջ, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ կաթողիկոսի օրհնութեամբ:

Ֆիլմի գլխաւոր նիւթը միջնադարեան հայկական ճարտարապետութիւնն է՝ եկեղեցիները, վանքերը, բերդերը եւ անոնց պատմութիւնը, կը ներկայացուի նաեւ Հայաստանի բնութեան բացառիկ գեղեցկութիւնը: Sputnik Արմենիայի հետ զրոյցի ընթացքին՝ ֆիլմը արտադրող Նարեկ Թադէոսեան նշած է, որ Արցախի նկարահանուած եկեղեցիներէն, վանքերէն, ամրոցներէն շատերը այժմ կը գտնուին Ազրայէճանի կողմէ գրաւուած տարածքներուն մէջ:

Նկարահանումները կատարուած են պատերազմէն առաջ՝ 2019 թուականին, փաստօրէն, նաեւ այս առումով պատկերները բացառիկ են, հաւանաբար նաեւ վերջին վաւերացումներն են:

«Մենք նկարահանումներ ըրած ենք Ծիծեռնավանքի, Դադիվանքի, Տիգրանակերտի, Տող գիւղի մէջ, նկարահանած ենք Հաղորութի շրջանի քանի մը բերդեր, Քարվաճառը: Այժմ, փաստօրէն, մեր այս տարածքները գրաւուած են Ազրայէճանի կողմէ: Ես ի սկզբանէ ֆիլմի սենարը գրելու ժամանակ յատուկ շեշտադրած եմ, որ անոնք մաքուր հայկական տարածքներ եւ կոթողներ են, պատերազմէն ետք սենարական եւ մոնթաժային ոչ մէկ փոփոխութիւն չեմ ըրած: Այս

ֆիլմը դիտելէ ետք օտարերկրացիները կ'ստահաբար դաւիժեն կը հեռանայ՝ իր յիշողութեան մէջ պահելով, որ այդ բոլոր եկեղեցիները եւ քաղաքները հայերունն են եւ պարզապէս Ազրայէճանի յարձակողական քաղաքականութեան պատճառով գրաւուած են»,- Sputnik Արմենիայի հետ զրոյցի ընթացքին նշած է բեմադրիչ Նարեկ Ոսկանեան:

Ֆիլմին նպատակն է համայն աշխարհի հայութեան, նաեւ օտար հանդիսատեսին ներկայացնել Հայաստանը, հայկական մշակոյթը, պատմութիւնը, ցոյց տալ Հայաստանի գրաւչութիւնը՝ անով նաեւ նպաստել զբօսաշրջային հոսքերու աճին:

Ֆիլմի յետկադրային նիւթը կը կարդայ ֆրանսացի յայտնի օփերայի երգիչ Մարիօ Հաքքարդը: Բացառիկ հարցազրոյցով հանդէս կու գայ աշխարհահռչակ հայագետ Ժան Փիեռ Մահէն: Արտադրողի խօսքով՝ այսօր, երբ Ազրայէճանը զբաղած է հայկական յուշարձաններու, մշակոյթի իւրացումով, Եւրոպացի հեղինակաւոր մասնագէտին խօսքը առաւել ծանրակշիռ ու կարեւոր վկայութիւն կը դառնայ այդ յուշարձաններու հայկականութեան մասին:

«Աշխարհին յայտնի է մեր հայկական վանքերուն, եկեղեցիներուն կառուցման ինքնատիպ ըլլալը, սակայն ատոր հետ մէկտեղ շատ գաղտնիքներ եւ խորհուրդներ կան, որոնց մասին մենք ալ տեղեակ չենք: Ֆիլմը այս առումով ալ բացառիկ բացայայտումներ կ'ընէ, քանի որ կ'անդրադառնայ հայկական եկեղեցիներու կառուցման գաղտնիքներուն՝ իւրաքանչիւր սիւնի, եկեղեցւոյ կառուցման դիրքին,

անգամ լոյսի թափանցման ուղղութիւնը դէպի եկեղեցի մեր մօտ խորհրդանշական կերպով նշուած է: Այդ մասին կը խօսի նաեւ աշխարհահռչակ հայագետ Ժան Փիեռ Մահէն»,- ըսած է Նարեկ Ոսկանեան:

Ան ընդգծած է՝ թէեւ ֆիլմը փաստավաւերագրական է, բայց ռեժիսորը առանձնայատուկ կարեւորութիւն տուած է նաեւ պատկերի գեղագիտութեան:

«Ըլլալով մասնագիտութեամբ նաեւ լուսանկարիչ եւ նկարիչ՝ Նարեկը պատկերի, լոյսի եւ ստուերի իւրայատուկ լուծումներու միջոցով ֆիլմին իսկապէս մոգականութիւն հաղորդած է»,- նշած է Նարեկ Թադէոսեան:

Ֆիլմը դեռ ֆրանսերէնով է, յառաջիկային կը թարգմանուի նաեւ հայերէնի: Նշենք, որ ասիկա ռեժիսորի երկրորդ երկարատեւ փաստավաւերագրական աշխատանքն է: Առաջին ֆիլմը՝ «Հայաստանի գանձերը», ցուցադրուած է Եւրոպայի տարբեր քաղաքներու մէջ՝ պատկերասրահներու, հայկական ընկերակցութիւններու, ինչպէս նաեւ

Գանատայի մէջ: Հեղինակները յոյս ունին, որ «Արմենիա Սակրա» ֆիլմը կը գերազանցէ առաջինի յաջողութիւնը:

Ֆիլմին հեղինակները լիայոյս են, որ սփիւռքահայ համայնքները, դեսպանութիւնները աշխուժութիւն կը ցուցաբերեն ֆիլմի ցուցադրութիւնը նաեւ իրենց երկիրներուն մէջ կազմակերպելու համար, չէ՞ որ անիկա հայուն եւ օտարին կը պատմէ Հայաստանի եւ Արցախի մասին:

Նշենք, որ բեմադրիչ Նարեկ Ոսկանեանը արտերկրի մէջ կ'ապրի 11 տարեկանէն: Միջնակարգ կրթութիւնը ստացած է Վարշաւայի մէջ, այնուհետեւ տեղափոխուած է Ֆրանսա, ուսանած է Փարիզի հեղինակաւոր Գեղեցիկ արուեստներու բարձրագոյն համալսարանին մէջ՝ լուսանկարչութեան բաժին: Փոքր տարիքէն զբաղած է գեղանկարչութեամբ. անհատական ցուցահանդէսներով հանդէս եկած է Հայաստանի, Ռուսիոյ, Լեհաստանի եւ Ֆրանսայի տասնեակ ցուցասրահներու մէջ:

Թրքական Բառքեր

Թրքական Լրատուամիջոցներու Անդրադարձը՝ Արցախի Մէջ Տիրող Իրավիճակին

Արցախի մէջ տիրող լարուածութիւնը եւ ռազմական գործողութիւնները դուրս չեն մնացած թրքական լրատուամիջոցներու ուշադրութենէն: Արցախի պաշտպանութեան բանակի եւ Ազրայէճանի զինուած ուժերու գործողութիւնները լուսաբանելով՝ թրքական լրատուամիջոցները ցուցաբերած են խիստ կողմնակալ եւ առաւելապէս քարոզչական մօտեցումներ: Այս մասին կը հաղորդէ Ermenihaber.am-էն:

Թուրքալեզու լրատուադաշտի հրապարակումները ուշադրութիւն կը

գրաւեն բովանդակային հետեւեալ յատկանիշներով:

1. Ազրայէճանական կողմի յայտարարութիւններու տարածում՝ ազրայէճանական կողմի եզրաբանութեան կիրառումով:
2. Ռուսական կողմի յայտարարութեան տարածում, բայց հակառուսական որոշակի երանգաւորումով:
3. Առաջնակարգ լրատուամիջոցներու եւ ընկերային ցանցերու հարթակներու եւ անօդաչու թռչող սարքերու (ԱԹՍ) գործողութեան

մասին տեսանկյուններու տարածում՝ «Bayraktar TB2» ԱԹՍ-ներու դերի շեշտադրումով:

4. Միջազգային BBC-ի եւ DW-ի լրատուականներու թրքական ծառայութիւնները նիւթին անդրադարձած են անելի ընդգրկուն՝ ներառելով ազրայէճանական, հայկական կողմերու յայտարարութիւնները եւ միջազգային հանրութեան արձագանքները: Բայց անոնց մէջ թէ՛ ծաւալային, թէ՛ բովանդակային եւ թէ՛ շեշտադրումներու առումով առաւելութիւնը տրուած է ազրայէճանական

կողմի յայտարարութիւններուն: Կիրառուած է նաեւ ազրայէճանական քարոզչական եզրաբանութիւնը:

Շնորհակալ Նախաձեռնություն

«Թուֆենկեան» Հիմնադրամը Արցախի Գիւղերուն Մէջ Կը Շարունակէ Բարեգործական Ծրագիրներ Իրագործել

«Թուֆենկեան» բարեգործական հիմնադրամին կողմէ Արցախի գիւղերուն մէջ իրականացուած են տարբեր ծրագիրներ: Հիմնադրամը Արցախի մէջ կը գործէ 2003-էն ի վեր, եւ պատերազմէն ետք կը շարունակէ հաւատարիմ մնալ իր սկզբունքներուն՝ կատարելով մշակութային, առողջապահական լայնածաւալ աշխատանքներ:

«Ճոն եւ Յասմիկ Մկրտչեաններու հիմնադրամ»-ի (ԱՄՆ) եւ «Թուֆենկեան»-ի աջակցութեամբ՝ Հերիերի մէջ խաղավայր կառուցուած է (յուսանկար՝ Թուֆենկեան հիմնադրամի)

«Թուֆենկեան»-ի կողմէ ճարտարի մէջ վերանորոգած է 44-օրեայ պատերազմի մասնակից, պայմանագրային զինուոր, ճարտարի Արթուր Աւետիսեանի տունը: Աւետիսեանն ականի պայթումէն վիրաւորուած է գիւղի պաշտպանութեան ժամանակ: Անոնց տան պայմանները շատ անմխիթար էին: Շնորհիւ հիմնադրամին՝ ստեղծուած են ապրելու անհրաժեշտ բոլոր պայմանները: Հիմնադրամը Մարտունիի Սօս

գիւղին մէջ վերակառուցած է 2020-ի պատերազմին վիրաւորուած Յարութ Յենրիկեանի բնակարանը: Յարութը պաշտպանած է իր ծննդավայրը թշնամիին յարձակումէն եւ անօդաչու թռչող սարքի հարուածէն վիրաւորուած է ոտքերէն: Ան մինչ այսօր մօտ տասը անգամ վիրահատուած է եւ կը շարունակէ իր բուժումը:

Մարտունիի Մաճկալաշէն գիւղին մէջ «Թուֆենկեան»-ի եւ գանատահայ նուիրատուներ՝ Զարա Գասապեանի ու Վահէ Յակոբեանի աջակցութեամբ կառուցուած է խաղավայր, որուն բացումը տեղի ունեցած է 28 Յուլիսին:

Գիւղապետ Լեւոնիկ Աւանեսեան անհրաժեշտ համարելով խաղավայրի կառուցումը, ըսած է, որ գիւղին մէջ կայ մօտ 80 երեխայ, որոնք իրենց օրուան մեծ մասը կ'անցնեն այստեղ: Համայնքի զարգացման համար ասկալ նոր հնարաւորութիւն մըն է: Վերակառուցած է նաեւ Մաճկալաշէնի դպրոցի երկարամեայ մանկավարժ Լիւդմիլա Ծատուրեանի տունը, որ կը գտնուէր խիստ վատթար վիճակի մէջ:

«Ճոն եւ Յասմիկ Մկրտչեաններու հիմնադրամ»-ի (ԱՄՆ) եւ «Թուֆենկեան»-ի աջակցութեամբ՝ Հերիերի մէջ նոյնպէս խաղավայր կառուցուած է: Համայնքապետ Արման Ալեքսանեան նշած է, որ «գիւղին մէջ կան 80 դպրոցական եւ 35 նախադպրոցական տարիքի երեխաներ, որոնք յատկապէս

ամառնային արձակուրդներուն աւելի յագեցած պիտի անցնեն այստեղ»:

«Թուֆենկեան»-ի Արցախի ծրագիրներու կառավարիչ Էդուին Գրիգորեան նշած է, որպէսզի ընտանիքները շարունակեն ապրիլ իրենց գիւղին մէջ՝ պիտի ստեղծուին յարմարաւետ պայմաններ, որոնցմէ են նաեւ երեխաներու համար խաղալու եւ ժամանցի վայրերը, եւ վստահեցուցած, որ գիւղերուն մէջ խաղավայրերու կառուցումը շարունակական պիտի ըլլայ:

Հերիերի մէջ պատերազմի ժամանակ հրթիռակոծութեան պատճառով փլած Հայրապետեաններու տան փոխարէն «Թուֆենկեան»-ը կառուցած է նորը՝ կենցաղային անհրաժեշտ բոլոր պայմաններով:

— Ստեփանակերտէն 16 քմ.

հեռաւորութեան վրայ գտնուող Ասկերանի Դահիաւ գիւղին մօտ հիմնուող բնակավայրին մէջ կ'ընթանան շինարարական մեծածաւալ աշխատանքներ: 44-օրեայ պատերազմի հետեւանքով Արցախի տարբեր շրջաններէ տեղահանուած բազմազաւակ ընտանիքներ արդէն այս տարի պիտի ունենան իրենց տունները:

Հայաստանի դրամատուներու միութենէն կը տեղեկացնեն, որ նախորդ տարեվերջին միութիւնը որոշած են մասնակցիլ «Ապրելու Արցախ» հիմնադրամի Նախաձեռնութեամբ իրականացուող «100 տուն Արցախում» ծրագրին եւ ֆինանսաւորել մէկ բազմազաւակ ընտանիքի համար կառուցուող տան շինարարական աշխատանքները:

Առողջապահական

Կապ՝ Սննդարար Ուտելիքներու Անբաւարար Օգտագործման Եւ Երիկամներու Քրոնիք Հիւանդութեան Միջեւ

Տարբեր պտուղներու եւ բանջարեղէնի օգտագործումը սովորական թելադրանք է, սակայն շատ ամերիկացիներ քիչ կ'օգտագործեն այդ սննդարար ուտելիքները, ըսուած է Journal of Renal Nutrition-ին մէջ հրապարակուած նոր հետազոտութեան մէջ:

Այս մէկը յատկապէս կը վերաբերի երիկամներու քրոնիք հիւանդութիւն ունեցող չափահաս անձերու, որոնք կ'ուտեն քիչ քանակութեամբ պտուղներ եւ բանջարեղէն, քան այդ հիւանդութիւնը չունեցող նման մարդիկ, յայտնած են Վըրճիսիայի համալսարանի բժշկական դպրոցի գիտնականները:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու

Հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիւման կեդրոնի տուեալներուն համաձայն՝ մօտաւորապէս 37 միլիոն չափահասներ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ ունին երիկամներու քրոնիք հիւանդութիւն: Այդ մէկը տեղի կ'ունենայ, երբ երիկամները չեն կրնար արդիւնաւետ ձեւով զտել մարդու արեան թափոնները: Այս վիճակը կրնայ յանգեցնել արեան բարձր ճնշման, սրտի հիւանդութիւններու եւ «սթրոք»ի:

Հետազոտութեան համար գիտնականները վերլուծած են 1988-2018 թուականներուն առողջութեան եւ սնունդի վերաբերեալ ազգային հարցումներու տուեալները:

Հետազոտողները յայտնաբերած են, որ 1988-1994 թուականներուն երիկամներու քրոնիք հիւանդութիւն ունեցողներու 52 առ հարիւրը շատ քիչ քանակութեամբ պտուղներ եւ բանջարեղէն օգտագործած է՝ բաղդատելով այդ հիւանդութիւնը չունեցող մարդոց 48 առ հարիւրին հետ:

2003-2010 թուականներուն, երիկամներու քրոնիք հիւանդութիւն ունեցողներու 46 առ հարիւրը շատ քիչ պտուղներ եւ բանջարեղէն օգտագործած է՝ բաղդատելով մնացեալ 41 առ հարիւրին հետ: Իսկ 2011-2018 թուականներուն, երիկամներու քրոնիք հիւանդութիւն ունեցողներու 48 առ հարիւրն է, որ

շատ քիչ պտուղներ եւ բանջարեղէն օգտագործած է՝ մնացեալ 46 առ հարիւրին հետ բաղդատելով:

Եթե Արդեն Ուշ Զե

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

Ժողովուրդներու պատմութիւնը երբեք չէ ներած ուշացումը: Եւ միշտ պէտք է յիշել ու կրկնել՝ որ վաղը միշտ ուշ է:

Ի՞նչ ըրինք, ի՞նչ չըրինք, ո՞ր կանգնած ենք այսօր որպէս ազգ, ինչպիսի հայրենիք մը ունինք եւ ի՞նչ պիտի փոխանցենք մեր յետնորդներուն, որպէսզի ազգ եւ հայրենիք ունենան եւ պահեն, չըլլան պատմութեան աննշան մանրուք եւ մանրապատում:

Քաղաքական համարուած ամլացնող մրցակցութիւններէն եւ ազգի միտքի հորիզոնը մթազնող ետերու, բառ ու խօսքի հեղեղէն դուրս գալով, իրատեսութիւն եւ յանգստութիւն պիտի ունենանք հաշուեկշիռ մը ընելու, տեսնելու համար, թէ որպէս ազգ տեսնուի, հայրենիք ունենալու եւ պահելու համար, ի՞նչ ըրինք, ի՞նչ չըրինք, ի՞նչ կրնանք ընել եւ ի՞նչ պէտք է ընել: Այս հաշուեկշիռը պէտք է ընել իրաժարելով ինքնարդարացման եւ իշխանատենչական ամեն կարգի ճապկումներէ, ամբոխավարութենէ եւ անոր այլասերումէն յառաջացած ամբոխահաճութենէ, հայրենատիրական եւ ազգապահպան քաղաքական պարտքին տալու համար իրա՛ւ գաղափարական բովանդակութիւն: Զօրներու միջազգային խաղին մէջ ինքնիշխանութիւն եւ ինքնուրոյնութիւն պահելու համար մեր հայրենիքի տարածքը փոքրացած է, մեծ թիւ չենք: Այսինքն միջազգային բեմի վրայ դերակատար ըլլալու եւ ճշուններու դիմանալու համար ուժ չենք: Այս գիտակցութենէն մեկնելով, չենք հասկցած, որ ներազգային կոտորակումները քիչն ալ ինքնապաշտպանութեան ուժի վերածելու խոչնդոտ են: Եթէ հասկնալինք առաջնորդուիլ այն պարզ ողջմտութեամբ, որ մեր կացութեան մէջ գտնուող բաժան-բաժան եղած ժողովուրդ մը, որ հայրենիք կորսնցուցած է եւ ծուարած անոր մէկ բեկորին վրայ, առաջնահերթութիւն պիտի համարէր միացումները, ըսելով՝ որ հայրենիքը եւ ազգը իրաւունք ունին, ո՛չ անհատները եւ ո՛չ ալ խմբաւորումները:

Հայաստան եւ սփիւռք(ներ) ինչ եւ նոր կուսակցութիւններ կան, որոնց վրայ կը գումարուին անոնց այլախոհներու եւ դժգոհներու խմբաւորումները՝ իրենց տեսակետներով: Միթէ՞ մեր ժողովուրդին համար, նաեւ անոր հայրենիք Հայաստանի բեկոր Հանրապետութեան համար կառավարման բազմառանցական քաղաքական հնարներ եւ իմաստութիւններ կան, երբ գիտենք, որ տարբերութիւնները անհատական փառասիրութիւններ չպարելու կը ծառայեն միայն, բառերով եւ խօսքերով:

Եթէ սկսեին եւ սկսեինք ՄԻԱՑՈՒՄՆԵՐ՝ իրականացնելու օրակարգով առաջնորդուիլ, ծրագրել եւ գործել:

Սփիւռքը ո՛չ ազգ է ո՛չ պետութիւն, ան հայրենահանուածներու եւ անոնց յետնորդներու տարտղնուած ժողովուրդ է, որ շրջապատի ուղղակի-անուղղակի լեզուական, մշակութային եւ քաղաքական ճնշումներուն ենթակայ ըլլալով, աստիճանաբար կը հեռանայ իր ինքնութեան պահպանման ազդակներէն եւ հայրենագրկուածի գիտակցութենէն: Այակեղորոն, ինքնագլուխ, զանազանեալ ճիգերով կազմակերպութիւն եւ նախաձեռնութիւն, տեղական եւ տեղայնացող, ժամանակի գիծին վրայ պիտի կծկուին, պիտի դառնան փոքրամասնութիւններու ապարդիւն եւ անօգուտ թափահարումներ, զանգուածները պիտի հիւլէանան, այդ է հոլովոյթը, առաւել կամ նուազ թափով, ըստ աշխարհագրական շրջաններու:

Այս կացութեան մէջ, բազմապատկուող «ղեկավարութիւնները» կը զբաղին «կղզեակ»ներով, երբ «հայրենահանուածներու եւ անոնց յետնորդներու» ենթադրեալ զանգուածները կը հեռանան հասարակաց կոճղէն, բայց զանոնք առաջնորդելու կոչուած «ղեկավարութիւնները» ոչ թէ կը խմբուին վասն գործի, այլ կը բազմանան վասն երեւելիական, կամ անելի պարզ՝ շահակցութիւններու: Ո՞վ, ո՞ր ուժերը, Հանրապետութիւն եւ սփիւռք, իրապէս տէր եւ առաջնորդ են անորոշ միլիոններով աշխարհագրականօրէն, հոգեբանօրէն ազգային տեսիլքի յարաբերաբար իրարմէ հեռացած-հեռացող զանգուածներուն: Ի՞նչ է այդ զանգուածներու վաղուան հեռանկարը:

Ո՞վ կրնայ ճշգրիտ թիւը ըսել հայկական միութիւն-կազմակերպութիւն-կուսակցութիւններու, Հանրապետութիւն եւ սփիւռք(ներ) գումարած: Անոնց թիւով բազմապատկուող վարչութիւններ եւ ղեկավարներ, նախագահներ: Բազմութիւն: Յիշել հայոց Տիգրան թագաւորի Հռոմի զօրավար Պոմպէոսին հետ բանակցութեան դրկած բազմանդամ պատուիրակութեան դրուագը: Պոմպէոս, ի տես մեծաթիւ պատուիրակութեան ըսած է. «Եթէ կռուելու եկած էք, քիչ էք, եթէ բանակցելու եկած էք, շատ էք»: Այդպէս են առաջնորդելու կոչուած մեծաթիւ երեւելիները, անոնք քիչ են կառուցողական գործի համար: Հայաստանի տասնեակներով «կուսակցութիւններ» ու կէտը եթէ դադրի բան

կը փոխուի՝ քաղաքական հորիզոնի վրայ: Նոյնը՝ սփիւռքի բազմահարիւր վարչականներու եւ «նախագահներ» ու պարագային, որոնք Նոյն բաները ըսելով եւ ցանկալով, գիրար կը քննադատեն եւ կը միցին:

Տարտղնուելով ինչպէ՞ս ուժ կը ստեղծուի:

Կը մնանք Նոյն տեղը, կը սպառնանք, կը նահանջենք եւ կը պարտուինք:

Հիմնականը գոր չենք ըրած, մեր ունեցած հնարաւոր ուժերու կեդրոնացումն է, միացումը: Միացում, գոր պէտք է իրականացնել, միշտ խորհելով, ոչ թէ յաւելեալ իրաւունքի, այլ յաւելեալ պարտքի մասին: Իրաւունք՝ որ յաճախ կը շփոթուի եսի եւ շահի հետ: Ի՞նչ պէտք էր ընելնք, որպէսզի հայրենատիրութիւնը իմաստաւորուէր, ըլլար նպատակասլաց:

Առաջին հերթին յաջող հայրենադարձութիւնը օրակարգ պէտք էր ըլլար եւ գործնական նախաձեռնութիւններով իրականանար: Զենք յաջողած ընել այնպէս, որ Հանրապետութեան իշխանութիւնները եւ Սփիւռքը Նայեին Նոյն ուղղութեամբ, առանց գերադասի եւ ստորադասի, առանց արուեստական խոչնդոտումներու մասնակցութիւն իրականացնելու համար:

Զենք մտածած եւ չենք մտածեր անգամ լեզուով միացում ստեղծելու մասին, ինչպէս ըրաւ Իսրայէլը, որպէս ազգային հասարակաց գրական լեզու վերականգնելով եբրայերէնը, բազմաթիւ լեզուներով խօսող տարտղնուած համայնքները միացնելու եւ Նոյն ինքնութեան շուրջ խմբելու համար:

Այս ընելու համար կենսական է հայ հաւաքականութիւններուն, ուր որ ալ գտնուին անոնք, փոխանցել եւ ընել այնպէս, որ ան իւրացնէ իր ընտանիքի եւ նախնիներու յիշողութիւնը: Եւ ազգային հասարակաց լեզուն ճշմարիտ շտեմարանն է այդ յիշողութեան, վարձու սենեակի նմանող այլազան լեզուներով ստացուածը արուեստական է, խորքէ եւ հարազատութենէ զուրկ: Այս «խորքային բարեկարգում»ը այսօր պէտք է ընել, որպէսզի յաղթահարուին մեր տարբերութիւնները: Այս ազգային իրաւ քաղաքականութիւն է:

Այսօր եթէ չմտածենք թէ ի՞նչ բան, ի՞նչ բաներ էական են ազգային իրա՛ւ վերականգնումի համար, եթէ չգործենք զանոնք իրականացնելու ուղղութեամբ, կ'ըլլանք պատմութեան պարտուած ժողովուրդներէն մին, ինքնագոհ անհատներ կրնան գոհունակ ապրիլ այլ աշխարհագրական եւ հոգեկան աշխարհներու մէջ, բայց շարունակութիւն ըլլալէ կը դադրին: Կոտորակումներու վրայ հիմնուած Եսթէյիշմընքներն ալ ժամանակ մը կը տեսնեն որպէս յիշատակի գեղեցիկ դամբարաններ: Հովերն ալ տարած կ'ըլլան մեր վեճերը եւ ճառերը:

Պատմութիւնը ոչինչ պիտի պահէ մեր տարակարծութիւններէն եւ փառասիրութիւններէն, երբ հայ անհատները եւ հաւաքականութիւնները այլացած ըլլան, ծառայեն ամբողջացնելու ուրիշ ժողովուրդներու համրանքը, ազգերու ներդաշնակութենէն դուրս ձգելով գոյն մը, ծայն մը, երանգ մը:

Պարզ պէտք ըլլայ, որ այդ ներդաշնակութենէն դուրս մնացած ըլլալու սխալը մենք գործած պիտի ըլլանք, քանի որ «ղեկավարութիւններով», յոգնակի, նաւը ճամբայ չ'երթար պատմութեան ովկիանոսին վրայ:

Միացումով ղեկավարում ստեղծելու հրամայականին առջեւ կանգնած ենք, ներսը եւ դուրսը:

Միթէ՞ այնքա՛ն մաշած ենք, որ բքիջային պատեաններէ դուրս գալով, անկարող ենք բազմաճակատ գոյապահպանական միացում ստեղծելու: Այդ անկարողութիւնը ներքին թշնամի է, որ եթէ չ'աղթահարուի, ոչինչ կարելի է ընել արտաքին թշնամիին դէմ:

Ղեկավարութիւններ, մտաւորականներ, պետութիւն եւ զանգուած հաւաքաբար պատասխանատու են, գտնուելով Նոյն նաւուն վրայ:

Այսօր պէտք է ըսել եւ գիտնալ, թէ ո՞ր կ'ուզենք հասնիլ, ինչպէ՞ս, ի՞նչ միջոցներով:

Սլաք

Աշխարհում, եւ... Արցախում

ԱՐՄԵՆ ՅՈՎԱՍԷՓԵԱՆ

Նիկոլն ու Ալիեւը շատ համադրուած են խաղում Արցախին եւ Հայաստանին վերաբերող հարցերում: Ճատ, շատ համադրուած են խաղում:

Արցախում ագրայեճանական կողմի յարձակողական գործողութիւններից յետոյ, տեսակը ռուսատեացների եւ թրքական կառույցներին կցուածների արագ արձագանգն ու քննադատութիւնները, որ ուղղուած էին ռուս խաղաղապահներին, իսկ քննադատութիւնն էլ եղաւ անհետեւ... Դուք եկել էք խաղաղութիւն պահել Արցախում, բայց չէք կարողանում իրագործել ձեզ վստահուածը:

Յիշե՛ք խաղաղապահների թիւը եւ Արցախի շուրջ բոլորը քանի քիլոմէթր է: 2020-ի Նոյեմբերի 9-ի յայտարարութեան համաձայն՝ խաղաղապահները պարտականութիւն ունեն պահպանել շփման գիծն ու սահմանները: Իսկ երկու օր առաջ ագրայեճանական յարձակումը Նաեւ ԱԹՍ-ներով էր, որ ղեկավարուում է հեռահար... Երկու գոհն ու 14 վիրաւորը ԱԹՍ-ների յարձակման հետեւանքով են... Ամեն ինչ պարզ է:

Եւ ո՞րն է այս աղմուկի նպատակը... Հարցականի տակ տանել ռուս խաղաղապահների գործունեութիւնն Արցախում, գուցէ պահանջ դնել, որ ռուս խաղաղապահները հեռանան եւ նրանց փոխարինեն ուրիշ երկրներից խաղաղապահներ: Այս մասին նախկինում է խօսուել է, եւ թուել են այն երկրներին, որոնք կարող են փոխարինել ռուսներին. յիշողութեամբ ասեմ,- Ֆրանսիա, Սկանտինավեան երկրներ... Նոյնիսկ ՆԱՌՕ:

Խօսում էի իմ ծանօթի հետ, որ հանգստանալու համար մի քանի օրով գնացել էր Վրաստանի ծովափնեայ Պաթումի: Նա վկայում էր, որ Պաթումիի ծովափնեայ հանգստեան բոլոր վայրերը հիմա թուրքերի սեփականութիւնն է, եւ այդտեղ լիւ թուրքեր են:

Վրաստանն էլ նպատակ ունեցաւ դուրս մղել ռուսական գործօնը իր տարածքից: Նրանք յոյս ունէին, որ Վրաստանի մէջ մեծ ներդրում կ'ունենան եւրոպական երկրները, եւ Վրաստանը արագ կը դառնայ եւրոմիութեան անդամ...

Ու քանի որ վրացիները սաւառնում էին հեռուներում, բացի այն որ ունեցան հողային կորուստներ, ռուսների հեռանալուց յետոյ այդ պարապ տեղը չցրեցին եւրոպացիները... **Այդ պարապ տեղը ցրեցին թուրքերը,** ու հիմա Վրաստանը դարձել է թրքական տիրոյթ: Բաւ է յիշել աւելի քան 250 մզկիթներ բացելը Վրաստանում՝ մեծ մասամբ ագրայեճանցի բնակչութեամբ շրջաններում: Բաւ է յիշե՛ք մեծ թուով թրքական նոր դպրոցների բացումը Վրաստանում: Բաւ է յիշե՛ք Վրաստանի տնտեսութիւնում թրքերի մեծ ներկայութիւնը...

Ահա՛ թէ ինչ են հետապնդում Նիկոլն ու ԶԴ-ական իշխանութիւնները:

Արցախից ու Հայաստանից ռուսական գործօնի չեզոքացնելը ամբողջութեամբ ծառայում է թուրքական նպատակներին:

ԱՍԲՈՂՏՈՒԹԵԱՍԲ: Մանուկներ չենք կարծենք, որ ռուսների գնալուց յետոյ՝ Հայաստանում այդ

պարապ տեղը կը ցնեն եւրոպացիները, կամ արեւմուտքը՝ ընդհանրապէս: **Դա չպատահեց Վրաստանում,** որ աւելի հզօր տնտեսութիւն ունի, ազատ ծովերին ճանապարհ ունի, աւելի մեծ է Հայաստանից՝ իր տարածքով ու բնակչութեամբ... **Եւ դա չի պատահելու Արցախում եւ Հայաստանում:**

Իհարկէ, սա շատ լաւ իմանում են բոլոր նրանք, ովքեր ռուսատեաց են ձեւանում, կամ իսկապէս ռուսատեաց են: Ատելութիւն որեւէ ազգի նկատմամբ ֆաշիզմ է: **ՈՐԵՒԷ ազգի նկատմամբ ատելութիւնը ֆաշիզմ է:** Թող սա լաւ իմանան այդ մարդիկ, որ յաճախ իրենց առաջադէմ ու զարգացած են դրսեւորում: Նրանք ո՛չ զարգացած են, ոչ էլ առաջադէմ են... **Նրանք ապրում են խաւար Միջնադարում:**

Ու զարմանալի է,- նոյն մարդիկ, որ պահանջում են ռուսներից՝ պաշտպանել Արցախը ամբողջութեամբ, նոյն մարդիկ Հայաստանում ցոյցեր են անում՝ ռուսական ռազմաքաղաքական Հայաստանից դուրս բերելու համար: Նրանք հակասում են իրենք՝ իրենց: Ռուսների աչքերի աշուղդ չեմ, բայց տեսնում եմ իրականութիւնները:

Այո՛, Նիկոլն ու Ալիեւը շա՛տ համադրուած են խաղում:

* * *

Նանսի փելոսիի Թայուան այցելութիւնը անպատասխան չի մնայ Չինաստանի կողմից: Չինաստանին ծուղակի մէջ գցելու համար էր կազմակերպուել այդ այցը՝ ինչին դէմ էին ամերիկեան բանակի բարձրաստիճան բանակայինները, եւ Նախագահ Զօ Պայտընը:

Հիմա ի՞նչ պիտի անի Չինաստանը... Չի կարող անտեսել այդ այցը. դա հնարաւոր չէ: Չի կարող պատերազմ սկսել. դա էլ ճիշտ այն նպատակն է՝ ինչ հետապնդում են Դեմոկրատ կուսակցութեան սպառնաւած ու վտանգաւոր թելը... Ի՞նչ պիտի անի Չինաստանը: **Կրկնում է ուրբանիական սցենարը...** Պատերազմ պարտադրեցին Ռուսաստանին, ու հիմա ուզում են պատերազմ պարտադրել Չինաստանին: Ահա՛ նպատակը:

Իհարկէ, Չինաստանը պիտի օղակը կը սեղմի Թայուանի շուրջ: Բայց, միաժամանակ, ամենաճիշտն այն է, որ չինացիները չընկնեն դեմոկրատների լարած ծուղակը, **համբերատար լինեն,** մինչեւ որ անցնեն միւսեւ Նոյեմբեր այս անիծուած ամիսները... Ուրիշ ելք չկայ:

Շաբ. էջ 08

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Ես վերցրեցի մի բուռ հող, հայրենիք, և ծածկեցի մարմինս իմ արևից անարդար:

Եւ քառասունչորս օր արիւնած մատներով «Նարեկ» թերթեցի: Մասնատուած մարմինս քեզ առաքեցի, ամենապայծառ, ի պաշտպանութիւն: Եւ նժարեցի իմ ատիկները հող-վշտերիս և ողբացիր: Բուռ-բուռ տանում են երկիրս, կողոպտում են անկշտում՝ անհայրենասէր ամբոխները՝ քեզ օտար: Երկիր ,սուզում ենք ապաբախտ: Արքայական իմ, Անհեռատես շարժումներն այս, սաղրանքներն ու դաւերը միմեանց դէմ, ապականութիւն են նսեմ: Խո՛րն է, խո՛րն է վիրապը, և մատեանս իմ արնածոր:

ԼԱՌԻՐԱ ԳԵՈՐԳԵԱՆ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

06 2022
ՕԳՈՍՏՈՍ

Կրկ երկ երբ Զրբ Յնգ Ուրբ Ծբթ

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ՊՐԻՍ ԵՂԻԱՅԵԱՆ
(1956)
«ՍԷՐ»

ՎԱՀԱՆ ԹԵԲԵԷԱՆ ՄԻՋՆ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

2022-2023 տարեշրջանի
ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԸ ԱՆՎՃԱՐ Է

- ✿ Հայեցի եւ Ազգային Դաստիարակություն
- ✿ Նկարագրակերտման Մրագիր / Character Education Program
- ✿ Կեանքի Հմտություններ / Life Skills
- ✿ Աշակերտակենդրոն Ուսուցում / Student Centered Learning
- ✿ Արտադասարանային Բազմազան Մրագիրներ
- ✿ Կրթական Արուեստագիտութեան Օգտագործում / Educational Technologies in the Classroom
- ✿ STEAM (Coding / Robotics)
- ✿ Հոգատար Միջավայր / Caring Environment

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

- Պրեզենտացիա՝ Երկուշաբթի 19 Սեպտեմբեր
- Նախ. եւ Միջն.՝ Երկուշաբթի 26 Սեպտեմբեր
- Մանկապարտեզ՝ Երկուշաբթի 3 Հոկտեմբեր

Արձանագրությունները կը շարունակուին Սեպտեմբեր 6-էն սկսեալ՝ Երկուշաբթիէն Ուրբաթ, կեսօրէ առաջ ժամը 9-12

01/260525
01/260574

info@vahantekeyan.com

www.vahantekeyan.com

Մարզական

Հայաստանի Ճատրակի Տղոց Հաւաքականը Յաղթեց Հնդկաստանին Եւ Գրաւեց Առաջին Դիրքը

Հնդկաստանի Շենայ քաղաքին մէջ տեղի ունեցող ճատրակի Համաշխարհային 44-րդ Ողիմպիականի 6-րդ հանգրուանի մրցումներուն ծիրին մէջ, երէկ Հայաստանի տղոց հաւաքականը, որ մրցեցաւ Հնդկաստանի Բ. խումբին դէմ, արձանագրելով 2,5-1,5 արդիւնքով յաղթանակ մը, գրաւեց դասաւորման առաջին դիրքը՝ իր տրամադրութեան տակ ունենալով առաւելագոյն 12 կէտը:

Սամուէլ Տէր Սահակեան եւ Ռոպերթ Յովհաննիսեան յաղթանակներ արձանագրեցին, Հրանդ Մելքոնեան՝ հաւասարութիւն մը, մինչ առաջին խաղատախտակին վրայ մրցող Գաբրիէլ Սարգսեան պարտու-

թիւն կրեց՝ սեւ քարերով: Ինչ կը վերաբերի աղջկանց մրցումներուն, Հայաստան 3,5-0,5 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Անգլիան, արձանագրեց իր երրորդ յաջողական յաղթանակը: Հայաստանի աղջիկները 6-րդ հանգրուանէն ետք այժմ ապահոված են 10 կէտ:

Սլաք

Աշխարհում, եւ... Արցախում

Սկիզբը էջ 07

Ես կարծում եմ, Չինաստանին դէպի պատերազմ տանելու ուրիշ սրացումներ կը լինեն մօտ ժամանակներում:

Դեմոկրատ կուսակցութեան հին թելը որոշել է ԱՄԵՆ ԳՆՈՎ յաւետ իշխանաւոր մնալ... ԱՄԵՆ ԳՆՈՎ... Նոյնիսկ եթէ պէտք է աշխարհում սկսել Նոր Աշխարհամարտ: Այո՛, Նրանք իրենց անիմաստ գոյութիւնը շարունակելու համար կը գնան Նոյնիսկ Նոր աշխարհամարտի: Նանսի փելոսիի Թայուան այցը ուներ նաեւ այս պատգամը, որ ուղղուած էր նաեւ ամերիկեան վերնախաւին: Նրանք ամեն ինչ կանեն Կոնգրեսում «մեծամասնութիւն մնան»: Սա իմ գնահատումն է: ԶԷ՛ որ արդէն ամերիկեան բանակի մի քանի բանակայիններ զգուշացրել են բոլորին, որ այս անգամ չէզոք չեն մնալու ընտրախախտումների նկատմամբ... փելոսիի պատգամը ուղղուած էր նաեւ սեփական երկրի բանակայիններին: Աստուած աշխարհին պահապան՝ մինչեւ Նոյեմբեր: Աստուած աշխարհի բոլոր ժողովուրդների կողքին լինի՝ Նոյեմբերից յետոյ: ԱՄԵՆ:

Սփիւռքահայ «Լուռ Ցաւեր»

Ահազանգ

Սկիզբը էջ 03

Կան նաեւ ծնողներ, որոնք դժբախտութիւնը կ'ապրին իրենց զաւակներուն օտար վարժարանի մուտքի քննութիւններու անյաջող արդիւնքը տեսնելով: Այս բոլորին մէջ չնչին փոքրամասնութիւն կը կազմեն Նիւթալեան դժուարութիւն չ'ունենալով հանդերձ իրենց զաւակները հայկական դպրոց դրկողները: Անոնք բացառութիւններ են պարզապէս, որոնց համար «հայ դպրոց» կոչումը շատ ակնյայտ տարբեր նշանակութիւն ունի:

Իսթանպուլ հինգը մինչեւ 12-րդ, իսկ մնացեալները մինչեւ 8-րդ դասարան ուսում ջամբող 16 դպրոցներով եզակի է բովանդակ սփիւռքահայութեան մէջ: Այս յատկութիւնը ոչ մեր ստեղծածն է, այլ նախորդ սերունդներէն ժառանգուած: Բոլորս գիտենք թէ սեփական աշխատանքով ձեռք բերուածին համեմատ շատ ակնյայտ է ժառանգուածը սպառել:

Այսօր հետեւելով քաղքենի բարքերու թելադրած մնուպութեան արդէն տարիներէ ի վեր դիւրաւ ծախսեցինք այդ ժառանգը: Նախ համակերպեցանք կարգ մը ծնողներու շփացած պատուէրներուն: Յօժարեցանք հայ դպրոցի առաքելութեան անտեղեակ այդ յիմար զանգուածը գոհացնելու համար գոհել հայերէնը: Այս առումով ծանրօրէն մեղաւոր են թէ թաղականութիւնները եւ թէ դպրոցներու ուսուցչաց կազմերը, գլխաւորութեամբ տնօրէններուն: Իր զաւակը բոլոր օտար վարժարաններու քննութեան մատնող եւ անյաջողութեան դէպքին ազգային վարժարան արձանագրելու ստիպուած ծնողքը այդ անպիտան վարիչներու եւ ուսուցիչներու պատճառաւ համարձակութիւն ունեցաւ հարցնելու թէ ինցո՞ւ թուաբանութիւնը հայերէն կը դասաւանդեն: Ապա շարունակեց իր առարկութիւնը՝ «Համալսարանի մտից քննութեան հարցումները հայերէնով պիտի ստանաք»: Եթէ յիմարը այդ համարձակութիւնը կը գտներ պատճառ մեր անճարակութիւնն է: Ինչ ալ գիտէ թէ գերմանական վարժարանի մէջ թուաբանութիւնը գերմաներէնով, ֆրանսական կամ իտալական վարժարանի մէջ ալ տուեալ լեզուներով պիտի դասաւանդուէր այդ նոյն առարկան:

Նիւթը կը պահանջէ շատ ակնյայտ ծաւալուն քննարկում, հետեւաբար յօդուածը պիտի աւարտենք ոչ վերջակէտով՝ այլ կախման կէտով...

«Ակօս»

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝ թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն արտայայտեր խմբագրութեանս տեսակէտը: Կամքէ անկախ սպրդած վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան: